

porušena zásada bezprostřednosti řízení. Toto tvrzení odvolatelovo, jak ze spisů patrné, jest pravdivým, nicméně odvolání v tomto směru není odůvodněným, poněvadž odvolatel přehlíží ustanovení cís. nař. ze dne 14. prosince 1915, čís. 372 ř. zák. v § 1, podle něhož, nemůže-li samosoudce pro trvalou překážku písemně vyhotoviti prohlášený rozsudek, může jej vyhotoviti soudce jiný na základě osvědčení v protokolech, jich přílohách a záznamů soudce, jichž nepochybně při prohlášení rozsudku použil. Tento zákonný postup byl v tomto případě přesně zachován, poněvadž projednávající soudce Dr. U. jest těžce nemocen, rozsudek vyhotoviti nemohl, vyhotoviti jej však bylo nutným a proto nelze mluvit o důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 2 c. ř. s., když soudce, projednávající po skončeném jednání rozsudek vyhlásil, takže soud byl řádně obsazen a jde jen o vypracování rozsudku na základě soudních spisů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmatečnost rozsudku podle § 477 č. 2 a § 503 č. 1 cřs. spatřuje dovolatel v téže okolnosti, kterou vytýkal již v odvolání, totiž že rozsudek první stolice byl vyhotoven jiným soudcem, než tím, který provedl celé řízení a rozsudek prohlásil. Tím nedoličuje, že a proč nebyl soud první stolice řádně obsazen, neboť netvrdí, že soudce, který rozsudek vynesl, nebyl způsobilým k řádnému obsazení soudu podle předpisu zákona. V úvahu zde přicházejí předpisy §§ 5 až 8 j. n. a §§ 4, 20, 21, 24, 25, 30, 32, 42 zák. o org. s. Vytýká vlastně, že nebyl zachován předpis §§ 418 a 431 c. ř. s. o vyhotovení rozsudku. Odvolací soud právem uznal a správně odůvodnil, že za samosoudce, který sice jednání provedl a rozsudek vynesl, ale pro trvalou překážku jej nevyhotovil, jej mohl vyhotoviti jiný soudce. Tvrzení dovolání, že cís. nař. ze 14. prosince 1915, čís. 372 ř. z. již neplatí, není správné.

Čís. 7874.

Při propadných a promlčecích lhůtách hmotného práva nelze vpočítati dny poštovní dopravy. Lhůtu pojišťovacích podmínek, do níž dlužno zažalovati splatnou premii, jest pokládati za lhůtu propadnou.

(Rozh. ze dne 15. března 1928, Rv I 1178/27.)

Za řízení o žalobě o zaplacení pojišťovací premie vznesl žalovaný mezitimní určovací návrh. by bylo zjištěno, že pojišťovací smlouva zanikla vzhledem k § 5 všeob. poj. podmínek, ježto premie nebyla zažalována do dvou měsíců ode dne splatnosti. P r o c e s n í s o u d p r v é stolice mezitimní určovací návrh zamítl, o d v o l a c í s o u d mu vyhověl. D ů v o d y: Jde jediné o to, zda dobu, co žaloba byla dopravena poštou, dlužno započítati do propadné lhůty čili nic. Jest nesporno, že žaloba byla podána na poštu dne 15. ledna 1927 a došla

k soudu dne 17. ledna 1927 a že dvouměsíční propadná lhůta k podání žaloby končila podle pojišťovacích podmínek dne 15. ledna 1927. Podle názoru odvolacího soudu nelze dny poštovní dopravy započítati do propadné lhůty. Ustanovení § 89 zák. o org. soudů nelze použiti na lhůtu po podání žaloby k vůli dodržení hmotněprávní propadné lhůty. Toto ustanovení jest předpisem čistě procesním a může se tudíž vztahovati pouze na lhůty ve sporném řízení. Sporné řízení se však zahajuje teprve podáním žaloby, tudíž dojitím žaloby u soudu (§ 232 c. ř. s.). Teprve tím jest zahájeno sporné řízení a teprve od té doby platí předpisy civilního soudního řádu o lhůtách. Ježto žalobu bylo podati nejpozději dne 15. ledna 1927, vskutku však byla podána teprve dne 17. ledna 1927, byla pojišťovací smlouva podle § 5 poj. podm. zrušena.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání není důvodné, neboť sporná věc byla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce zcela správně, proto dovolací soud sdílí zákonitě a výstižně odůvodnění napadeného rozsudku, srovnávající se i s judikaturou (srv. plenisimární rozhodnutí vídeňského nejvyššího dvoru soudního ze dne 22. dubna 1902 ad Nr. 9997 ex 1900, Glaser-Unger n. F. čís. 1858 a rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 2031 sb. n. s. a čís. 3089 sb. n. s.), i s literaturou (R. Pollak ZPR. § 89 nota 25, Lecarque N. Z. r. 1903 č. 12, Ehrenzweig, System, Allgemeiner Teil r. 1925 str. 280). Podle tohoto právního názoru sluší také se zřetelem na vznik § 89 org. s. z., jenž byl původně zařaděn jako § 135 třetí odstavce do vládní předlohy civilního řádu soudního, odkud teprve se dostal do zákona o organizaci soudní, rozuměti ustanovení § 89 org. zák. o zákonných a soudcovských lhůtách tak, že jsou jimi míněny pouze lhůty vyskytující se během již zahájeného soudního řízení, nikoli však dopadné a promlčecí lhůty podle hmotněprávních předpisů, že tedy při těchto hmotněprávních lhůtách nelze vpočítati dny poštovní dopravy, takže při nich den podání na poštu vůbec nerozhoduje. Svými vývody nevnesla dovolatelka do této právní otázky nic nového, proto se její vývody nemohly státi dovolacímu soudu podnětem, by upustil od svého hořejšího, ustáleného rozhodování. Zbývá ještě zabývati se námitkou dovolatelčinou, zdali v tomto případě nejde vůbec o zákonitou lhůtu, o kterou by snad mohlo běžeti, kdyby ustanovení § 29 pojišťovacího zákona už bylo účinné, tedy zdali jde pouze o smluvní lhůtu, uvedenou v § 5 všeobecných podmínek pojišťovacích. Dovolatelka poukazuje k tomu, že v tomto ustanovení není obsaženo, že by do lhůty v něm uvedené neměly dny poštovní dopravy býti vpočítány. Ani po této stránce není dovolání opodstatněno. Podle § 914 obč. zák. nesluší sice při výkladu smluv lpěti na slovném znění výrazu, nýbrž je vyšetřiti úmysl stran, ale smlouvě je rozuměti tak, jak to žádá obyčej poctivého obchodu. Doslov řečeného ustanovení »dadurch, dass binnen der oben erwähnten P r ä k l u s i v f r i s t auf Zahlung des rückständigen Versicherungs-

entgeltes nicht geklagt worden ist» nezůstavuje pochybnosti, že strany zamýšlely naložiti se lhůtou v řečeném ustanovení ujednanou jako s propadnou lhůtou, a že také chtěly a předpokládaly, že v této propadné lhůtě musila býti žaloba už podána na soudě, jakož i, že nezachování této lhůty má projevití hmotněprávní účinky, totiž zrušení smlouvy tímto zvláště ujednaným způsobem.

Čís. 7875.

Manželka jest oprávněna domáhati se zvýšení výživného ujednaného smírem před válkou při dobrovolném rozchodu manželů, nastaly-li napotom okolnosti, jež strany nemohly předvídati při ujednání smíru (závratné změny v hodnotě peněz a cenové hladině, podstatná změna v příjmech manželových).

(Rozh. ze dne 15. března 1928, Rv I 1598/27.)

Při dobrovolném rozchodu manželů zavázal se manžel smírem ze dne 13. prosince 1918, že bude platiti manželce výživné 80 K měsíčně. Žalobě, jíž se manželka, žijící ve Vídni, domáhala na manželi, důstojníku ve výslužbě v Praze, placení výživného měsíčních 500 Kč, bylo procesním soudem první stolice vyhověno potud, že žalovaný byl uznán povinným platiti manželce měsíčně 214 Kč. K odvolání žalovaného odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, číselně opřené o pospolu prováděné dovolací důvody vadnosti řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) a právního omylu (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), nedoličuje, v čem vidí první dovolací důvod. Druhý provádí sice podle zákona, ale nemá pravdu. Odvolací soud nemusil přihlížeti k důkazu, provedenému prý rozsudkem zemského soudu civilního ve Vídni o tom, zda rozchod manželů zavinila strana žalující, když žalovaný, jak nižší soudy správně sežnaly, již v soudním smíru ze dne 13. prosince 1918 uznal svou povinnost žalobkyni platiti výživné, a když v souzeném případě při ústním jednání ze dne 14. března 1927 prohlásil, že nechce žalobkyni do domácnosti přijati, protože se prý nikdy o něho nestarala a on — žalobce — potřebuje k svému ošetřování značné péče a klidu. Mylný je právní názor dovolatelův, že pro rozsouzení sporu je rozhodný toliko smír ze dne 13. prosince 1918, jímž se žalovaný zavázal, žalobkyni platiti měsíčně 80 K výživného, a že jde jen o to, které částce se v Kč rovná dnes tehdejších 80 K, a o případné jejich zhodnocení (valorisaci). Žalobkyně domáhá se žalobou podle jejího znění a konečného návrhu na žalovaném jako svém manželovi zákonného výživného. Nárok ten jí podle § 91 obč. zák. zásadně jistě přísluší. Jde jen o to, zda se žalobkyně tohoto práva může dovolávati přes smír z 13. prosince 1918.